

Székely Közélet

Politikai, közgazdasági és társadalmi ujság

Felolós szerkesztő: TOMPA LÁSZLÓ.

Felolós kiadó: ifj. dr. JODÁL GÁBOR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 12.

Megjelenik hetenként egyszer.

Előfizetés egész évre: 12 pengő.

Egyes szám ára: 24 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszáma: 39.

„A korrupciót irgalom nélkül ki fogom irtani!”

Dr. Gálffy Dezső főispán beiktatása

Csütörtökön az esti órákban a vármegyeháza disztermében zajlott le Gálffy Dezső főispán eskütételének ünnepe. A termet a közönség zsufolásig megtöltötte.

A beiktató ünnepen ott láttuk a szomszédos székelyvármegyéknek: Csíknak, Marosszéknek főispánjait, a vármegye volt főispánját, az egyházak képviselőit, a vármegyei törvényhatósági bizottság tagjait, a tisztikar tagjait nagy számban, a vármegyei felsőházi tagokat, az orsz. gyűlési képviselők közül vitéz Jodál Gábor dr.-t, a politikai pártok vezetőit, tagjait szép számmal, a különböző megyei és városi hivatalok vezetőit, tisztviselőit, intézmények kiküldöttjeit, a vidék és város érdeklődő közönségét nagy számban.

A kormánybiztos, az alispán és a főjegyző társaságában a terembe belépő főispánt szünni alig akaró lelkes éljenzéssel fogadta a közönség.

A Magyar Hiszekegy elmondása után a kormánybiztos az ünnepi értekezletet megnyitotta, majd az új főispánt a kormány nevében köszöntötte, és a hivatali eskü letételére felszólította.

Banda István dr. főjegyző olvasta az eskü szövegét, a főispán férfias elszántsággal és erővel kötelezte el magát a vármegye élén a nemzet szolgálatára.

Az eskütétel után az alispán üdvözlő beszéde következett. A beszéd kivonata a következő:

Az alispán beszéde

Miután a vármegyei törvényhatósági bizottságnak hatásköre is az alispánra szállt, — ennek s a vármegye tisztviselőinek nevében szeretettel és örömmel üdvözlöm új főispánunkat, dr. Gálffy Dezsőt.

A vármegye problémáit, óhajait terjesztem elő. Ezek: a mezőgazdasági és erdőkitermelés hat-

hatós támogatásának szükségessége, az utak rendbehozása, a bevonultak családtagjainak segélyezése, a hadisegély méltányos megállapítása, az orvoshiány és állatorvoshiány, valamint a hitel-igények kielégítésének kérdése.

A kérdések a háborus helyzettel függnek össze, s belső erőink összefüggését célozzák. A veszély a szomszédban van, pihennünk nem szabad.

A jelenlegi kormány régóta várt s nélkülözött faj- és nemzetvédelmi intézkedései nyugalmat és bizodalmat teremtettek. Hiszem a magyarság rég várt nagy átalakulásának megkezdő-

dését, s azt, hogy ez minden téren teljes eredményt fog hozni.

Ez az átalakulás kell, hogy áthassa mindnyájunk lelkét, — s ennek hivatott irányítója, mint a kormány bizalmasa, a Főispán Ur. Tudom, hogy őt a magyarság és székely fajunk érdekei vezetik.

A magam s azok nevében, akiket képviselek, teljes támogatást ígérek, és Isten áldását kérem a Főispán Ur e munkájára.

Szent-Királyi dr. alispán üdvözlő szavai után Gálffy Dezső dr. főispán beköszöntő beszéde következett. A beszédet teljes egészében az alábbiakban közöljük:

A megrázó erejű beköszöntő beszéd

Magyar Királyi Kormánybiztos Ur, Magyar Férfiak!

Hazajöttem!

Hazajöttem! Hazajöttem arra a földre, ahol 25 évvel ezelőtt itt hagytam egy meghalt boldogságot s a gyermek-éveim kacagásait! Hazajöttem arra az ősi földre, ahol — egy évvel ezelőtt — 22 esztendő földönfutás után ismét kezembe kellett vennem a vándorbotot! Jól esett ugyan egy kicsit megmelegedni itthon, — de nem volt szabad élnem a hazámban, az én vármegyémben, az én földemen! (Ugy van!)

Nem azért jöttem, hogy bosszút álljak! Nem azért jöttem, hogy mindenki velem ütessen agyon a maga ellenségét, de nem jöttem azért sem, hogy minden törtető fiatalemberből vagy vénemberből főszolgabíróvá csináljak!

A belém dobált késeket kihuzgáltam, s ha nem hajtom vissza: ne vegye senki se gyengeségnek, se tétovázásnak! A korrupciót — akár a multban követték el, akár ezután kísérlik meg — minden szentimentalizmus és irgalom nélkül meg fogom irtani. (Helyeslés!)

Nem ígérni: cselekedni!

Hagyományos szokás, hogy székfoglalójuk alkalmával a főispánok programot adnak. Lehet, hogy csalódást okozok, de én nem vagyok hajlandó össze-viszsa ígéretet semmit sem! Feladatokat általánosságban, tenni-alkalmat kereteit annak a magyar Kormányának, annak a kemény férfiakból álló Kormányának rendelkezései és politikája szabja meg, amelynek rendületlenül hiva vagyok, s amely politikát nemcsak kötelelességérzetből, hanem meggyőződésből követek, s ugyanilyen meggyőződéssel végre is fogok hajtani. (Helyeslés!)

Ezt a politikát — részben még ellenzéki küzdelmekből, részben pedig a szemünk előtt lezajló eseményekből — az ország népe már ismeri, s meggyőződhetett arról, hogy Kormányunknak egyetlen egy államtitkára többet tett, mint 67 óta az összes kormányok. Általánosságban jellegzetessége a mi kormányunknak az, hogy kikapcsolta a politikai tolvajnyelvet, nem ígérget, nem ámitgat, nem szónokol, hanem cselekszik! (Éljenzés!)

Nem leszek politikai játékszer!

Ebben a vármegyében én sem leszek politikai játékszer, hanem a vármegyei politika irányítója és szabályozója akarok lenni! Céлом az erkölcsi, gazdasági és politikai rend, fegyelem, közéleti tisztaság és a tekintély-tisztelet abszolút biztosítása, a felekezeti villongások megszüntetése, s az osztályokra bontott magyar társadalomnak: osztálymentes, egységes, termelő, nemzeti társadalommá való átalakítása! A mindenható zsidó világ szétzúzása után el kell takarítanunk a többi fertőző fajtákat is a liberális nyavalyatörés minden itt maradt figurájával együtt! A romokat ki kell seperni, azután pedig a bürokrácia s más csodabogár nélkül hozzá kell fogni a cselekvő-politikához, az építőmunkához. Rendkívüli nemzet vagyunk, ezért a Mindenható rendkívüli sorsot osztott ki számunkra! Ez a sors, ez a magyar sors: örökös küzdelmet jelent, gyakran veszélyes is, de mindig dicsőséges volt! Ha elbuktunk, mindig hősként buktunk el!

Ahogy a magyar érdekek parancsolják.

Azt, hogy háborus gazdálkodásban élünk, s hogy gazdasági életünk a történelmi események által kijelölt korlátok közé szorul, — minden iparos, kereskedő, gazdálkodó és minden tisztviselő tudja! Kötelességünk, hogy ezek között a korlátok között is úgy vezessük gazdasági életünket, ahogy a magyar érdekek parancsolják, s hogy verátömlésztésre sor ne kerüljön! Nem egészséges állapot az, ahol a bürokrácia tultengésével egyenes arányban sorvad a kis magyar egzisztenciák száma! Ezen az állapoton változtatott most a mi Kormányunk,

mikor a zsidó-kérdés gyökeres rendezésével és egész gazdasági életünk átrendezésével helyreállítja a társadalmi egyensúlyt, s megoldja a gazdasági, honvédelmi és szociális kérdéseket is.

Feltartóztathatatlanul előre!

A liberális Magyarországon úgy a kereskedelem, mint a hitel, sőt az ipari élet frontján is a zsidóság egyeduralma kizárólagos volt. Ma azonban már olyan fejlemények és eredmények jelzik a Kormány munkáját, amilyenre példa Magyarországon még soha sem volt. Társadalmi felfogásunkból azonban még mindig hiányzik az az egészséges ösztönzés, amely a magyar fiatalságot kereskedelmi, ipari, gazdasági, általában szabad kereseti pályákra irányítaná. Ezen a téren nagyobb lendülettel, szívósabban kell a sajtónak is a felvilágosító munkához hozzáfognia. Gazdasági átalakulásunk egyébként fokozatosan és feltartóztathatatlanul halad előre s minden garanciánk megvan arra, hogy nagy problémáinkat megrázkódtatások nélkül fogjuk megoldani. Gyermekünknek mi nem fogunk sem csonkországot, sem nyomoruságot hátrahagyni! (Zugó taps!)

Nem vagyunk szegények

Tagadom, hogy szegények volnánk! Állítom, hogy a világ legjobb emberanyaga, a világ legjobb katonája ma is a székely nép, csak fel kell szabadítani a zsidó pacifizmus lidérc-nyomása alól, gondoskodni kell becsületes megélhetéséről, képzett, lelkes nevelőiről, vezetőiről, s ki kell pusztítani még közeléből is a nyafogó, tétovázó lelkű jampeceket! Nekünk megbízható férfiakra, határozott férfias erényekre, áldozatos katonás szellemre és a kockázatot is vállaló hősökre van szükségünk! (Ugy van!)

Nem vagyunk szegények azért sem, mert vármegyénk földje tele van energia-forrásokkal, természeti kincsekkel. Van nekünk szenünk, meszünk, fánk, vasunk, kövünk, festékünk, ásványvizünk, erdei gyümölcsünk, gázunk, sónk, fürdőnk, állatállományunk s talán még egyéb is akadna amiből exportálhatunk, csak elő kell teremteni a termelő eszközöket, meg kell szervezni a szállítást, s harcolni kell a vasúti vonalak kiépítéséért!

Nincs tehát semmi szükség a sopánkodásra, kedvetlenségre, hanem hozzá kell fogni az adott lehetőségek megszervezéséhez, hozzá kell fogni a munkához, és pártpolitikai pityizálás helyett dolgozni kell, mert magunknak dolgozunk s gyermekeink boldogulásáért! Általában arra kell törekednünk, hogy a panama-ipar helyett Székelyföldünket iparosítsuk s tanuló ifjúságunkból minél többet irányítsunk ipari pályára, mert nemcsak Erdélyben, hanem az ország egész területén keresik és várják a jól képzett székely iparosokat. (Éljenzés!)

Vármegyénket megtisztítjuk

A felszabadulás után mindnyájan tapasztalhattuk, hogy a 22 év uralmának szeméjtét egy másik szemét, egy nagy liberális zsidó posvány toltta maga előtt a nélkül, hogy az országból ki-seperte volna! Ennek tulajdonítható, hogy a megszállás alatti keserőségek, szenvedések az erkölcs birtokállományát is elorsvasztották. Ezeket a posványokat és szemétdombokat azonban nem úgy kell megszüntetni, hogy csak figyelmeztető táblákkal tüzdeljük

körül, hanem vénasszonyos siránkozás nélkül le kell csapolni, el kell földelni és meg kell semmisíteni, hogy ne fertőzhessék tovább a magyar életet! Természetes, hogy ahol duvadak garázdálkodtak, ott vannak sebesültek is. A kártékony elemektől vármegyénket megtisztítjuk, s sebeket meggyógyítjuk, s minden becsületes embert be fogunk ölelni a nemzeti fegyelem keretébe!

(Taps és éljenzés!)

A tisztviselőktől megkövetelem...

Nem kívánom homályban tartani a tisztviselőkkel s általában a közszolgálati alkalmazottakkal szemben támasztott kívánalmimat sem! Sem az állami, sem a törvényhatósági, — illetve városi és községi életben nincs szükségem nyafogó vénasszonyokra, de nincs szükségem taplószívű tisztviselőre sem. (Zugó éljenzés, taps!) Az a vezető tisztviselő, aki nem tud tekintélyt tartani, aki nem tud parancsolni, aki a mostani sorsdöntő világégésben képtelen beosztottjaitól a fegyelmet kikényszeríteni, az lehet ügyes kirakatrendező, lehet ügyes karácsonyfadiszító, de a hivatalfőnöki székből távoznia kell. (Ugy van!)

A beosztott tisztviselőktől pedig megkövetelem, hogy mindnyájan pártatlan, igazságos lélekkel és jószívvel siessenek a székely nép megsegítésére! Szeressék egymást, a hivatali gőgöt pedig igyekezzenek nagyon hamar levetkőzni! — Ha pedig azt tapasztalnám, hogy akár hivatalfőnököt, akár beosztott tisztviselőt nem érdekelnék a nép szociális problémái, ha a magyar nép bajainak nemcsak megoldása, hanem megismerése elől is bűnös módon elzárkóznának, vagy a protekcionizmus útjáról még nem tértek volna le, az ilyen embert 24 órán belül ki fogom gyomlálni a többiek közül! (Éljenzés és taps!)

Kérem az egyházakat...

Szólnom kell még arról az áldatlan állapotról is, amely különösen ebben a vármegyében már évszázados betegséggé fajult, sőt még ma is igen divatos betegség. Vannak országok, sőt világrészek között élő népek, kiket csupán a vallás kapcsol össze! Milyen szomorú, hogy minket még ez is elválaszt egymástól! Én arra kérem az egyházakat, hogy teljesítsék egyházi kötelességüket abban az irányban is, hogy tanítsák meg hveiket arra, hogy önként gyakorolják a jót, s ne provokáljanak felekezeti villongásokat, ne szítsanak testvérharcot, ne forgácsolják még jobban szét a magyar energiát, mert ha ez az

üzenetem nem használ, úgy le fogom huzni a glasszé kestyűt s a türelmetlen, bőrében nem féro izgatókkal — kimélet és felekezeti külömbiség nélkül — meg fogom ismertetni az államhatárolm kényszerítő rendszabályait, mert én nem ismerem katolikusmagyart, nem ismerem protestánsmagyart, én csak magyar embert ismerem. (Taps.) Egyébként tisztában vagyok az egyházak történelmet formáló, áldozatos szerepeivel, nemzetnevelő munkásságaival, jelentőségeivel, s részéről mindenkor készséggel és örömmel állok minden tekintetben minden keresztyén egyház rendelkezésére.

(Helyeslés.)

Gondoljunk hős honvédeinkre.

Most pedig emlékezzünk meg azokról, akik szívünkhöz legközelebb állanak! Gondoljunk Bathó Zoltán katonáira, Fazakas Lajosra, a mi 34-es és 27-es testvéreinkre, a mi hős honvédeinkre, akik most érettünk és gyermekeinkért küzdenek és menetelnek arra, ahol csak vér-

rózsák nyílnak! A Magyarok Istene hallgassa meg a mi kérésünket, a mi aggódó szeretetünket, s hozza haza nekünk valamennyi testvérünket diadalommal és jó egészséggel! (Ugy legyen!)

(A közönség a beszéd e részét fennállva hallgatta.)

Tulmegyünk a világ végén is!

Most köszönöm meg nekik, s köszönöm Nektek barátainknak, s megköszönöm a vármegye egész közönségének, hogy száműzetésemben is lélekben velem voltatok, hogy féltettetek s hogy vártatok!

Ez a szeretet s ez a feltétlen bizalom adott nekem rendíthetetlen erőt a mi közös harcunk megvívására, — s ha bizalmatok egységével ezután is megajándékoztok, ha ezután is egyszerre fog dobanni a mi magyar szí-

vünk, s egyszerre fogunk menetelni a közös célok felé, akkor — a mi számunkra meghalt a halál, jöhetnek a poklok, jöhetnek a leprások csókjai, jöhet a világ vége is, — de mi tulmegyünk a világ végén!! (Zugó taps. Éljenzés)

*

Az új főispán beszédjének végén a város és megye jóérezésű polgárai felszabadult, örvendező tekintettel néznek egymásra. Új életet, igazi, becsületes magyar életet ígér Gálffy Dezső dr. minden szava, minden mondata. Erre az új magyar életre vár hosszú évek óta Udvarhely vármegye minden igaz magyarja.

A vármegye közönségének nevében Kovács Lázár, a Magyar Megújulás Pártjának vármegyei elnöke üdvözölte főispánunkat. A beszéd kivonata a következő:

Kovács Lázár beszéde

Vármegyénk 98%-a hittel és bizalommal várta dr. Gálffy Dezső főispánna való kinevezését. Szívünk őszinte örömevel örvendezünk ma annak, hogy Isten megadta e napot, mellyel vármegyénk új korszaka kezdődik.

Eddigi aggodalmainkat remény és igaz magyar ügyünk teljes győzelmében való hit váltotta fel. A kétkulacsosság korszaka végetért. Kormányunk eddigi intézkedései megnyugtattak, hogy az új közszellem a külső és belső front teljes megszilárdulását fogja biztosítani, megsokszorozva így értünk küzdő honvédeink bátorságát.

Minden becsületes magyar ember kötelessége ma, hogy megállja helyét. Belső ellenségeinktől pedig teljesen meg kell tisztítani országunkat. Sajnos, akadtak felelős állásokban levő gyászmagyarok, kik e munkában részt nem vettek. Reméljük, hogy kormányunk ezen a téren is egész munkát fog végezni.

Ez a kormány most visszaadta nekünk dr. Gálffy Dezső főispán urat, kiről tudjuk, hogy fajtájáért mindenre képes, önzetlen, tisztalelkű és tiszta, erős kezű ember, ki a közérdekért az egyénnel szembe mer szállani.

Vállalt munkája nehéz, — de bizunk erejében s abban, hogy munkája nyomán áldás fakad. Erőnkhez képest mindig támogatni fogjuk ebben a munkában.

E munka elbírására kérjük Isten áldását, hogy országunk egyik legszegényebb vármegyéjének jövője, boldogulása eljőjön, — amit adjon meg nekünk a jó Isten!

*

Az üdvözlő beszéd elhangzása után a közönség elénekelt a Himnuszt, majd a Kormánybiztos bezárta az értekezletet.

Krónikás.

A Bajtársi Szolgálat munkája

Azonnali segítség.

A lapunk múlt számában ismertett Bajtársi Szolgálat hetek óta egyre szervezettebben és lendületebben dolgozik. A munka adminisztrációk alól való mentesítése és gyors, zavartalan menete érdekében a körzetvezetők minden két hétben *körzetvezetői értekezletet* tartanak, amelyeken minden vitás kérdést megtárgyalnak, a segélyezették helyzetét megbeszélik, a segélyezés munkáját egységessé és igazságossá teszik. Ezek az értekezleteken minden csoportvezető is résztvehet, s azokon egyéni tapasztalatairól beszámolhat. Legközelebb május hó 23-án, délután 5 órakor lesz körzetvezetői megbeszélés a Városháza tanácstermében. A kéthetenkénti gyűlés rendszeres, ezért arra külön meghívóval senkit nem hívunk.

A körzetvezetői értekezletek tapasztalatai és az időközben állandóan befutó jelentések alapján a B. Sz. *segélyező bizottsága* minden héten kétszer: kedden és pénteken délelőtt 11 órai kezdettel gyűlést tart a Városháza 2. sz. szobájában. E segélyező bizottság tagjai: a polgármester illetve annak megbízottja, a helyi nőszövetségek elnöke, az ipartestület kiküldöttje, és azok a körzetvezetők, akiknek körzetében segélyezésre szorult van. Így minden befutó panaszt azonnal felvehetnek, s minden segélyezés ügyét rögtön elintézhetik.

A segélyezés módja.

Ha valamely hadbavonult hozzátartozójának segélyre van szüksége: jelentse ezt azonnal csoportvezetőjének. A csoportvezető személyesen megvizsgálja a helyzetet, s tapasztalatai alapján jelentést tesz körzetvezetőjének, aki esetleg maga is megvizsgálja a családot, de mindenesetre 2—3 napon belül előterjeszti a segélyre szoruló ügyét kedden, illetve pénteken a segélyezőbizottsághoz.

A segélyre szorultakat arra kéri, hogy rendkívüli eseteket kivéve ehhez az eljárásához ragaszkodjanak, azaz ügyüket ne vigyék mindjárt a körzetvezető vagy a szociális ügyosztály elé, mert ezzel nem gyorsítják, hanem hátráltatják a munkát.

Ha valaki nem ismeri csoportvezetője nevét vagy címét: azt bármikor megtekintheti a Városháza szociális ügyosztályánál (1. sz. szoba), a délelőtti órákban.

A segélyezés összege

A *rendes segély* összegét általában az állam által folyósított hadisegély összege szabja meg: ennek az összegnek egy negyed részét utalja ki a B. Sz. A segélyező bizottság a rendes segélyt általában *négy hónapra* állapítja meg, — ez idő után a segély újra kérendő.

Rendkívüli segély (betegségi, születési, temetési, utazási stb.) általában legfeljebb 80 pengőnyi összegig folyósítható, és csak egyszeri lehet.

A segélyezéseknél mindenkor figyelembeveszik a segélyre szoruló *összes* körülményeit. Természetes dolog, hogy *minden* hadbavonuló hozzátartozói nem

kaphatnak támogatást, csak az arra valóban reászorultak.

Nem vállalja a B. Sz. a kórházi ápolással kapcsolatosan felmerülő, a közkórház III. osztály kiadásait felühaladó összegek kifizetését sem, — sem a beteg gondatlanságából származó (OTI, OTBA igénybe nem vétele, szegénységi bizonyítvány ki nem váltása) kiadások megtérítését. A szükséges utánjárásokban azonban szívesen segít az arra reászorultakon.

A B. Sz. rendszeresen utal ki tűzifa-segélyeket is.

Egyéb segítség. Jelenlegi helyzet.

A város szociális ügyosztálya készséggel és azonnal elintézi a hadbavonultak hozzátartozói részére járó

A malomárok problémája

Azt hallottuk, hogy az új rendszer legfőbb s legjobb jellemvonása az, hogy bürokratikus akták, hivatalosan elintézendő, de éppen hivatalos voltuk miatt soha meg nem oldható kérdéseket minden forma megkerülésével, gyökeresen akar megoldani. A zsidókérdés országos rendezésében láttuk, hogy ez nem csak ígélet, hanem tény is.

Reméljük és feltételezzük, hogy a nagy országos jelentőségű dolgok mellett a kis, helyiérdekű dolgok megoldásában is ez az elgondolás irányítja vezetőinket. S ha ez így van — és hisszük, hogy így van! — akkor újra előterjesszük a malomárok ügyét.

Hivatalos helyen és uton ebben a kérdésben csak azt mondhatják és mondják, hogy a helyzet *megoldhatatlan*. A tulajdonosok nem hajlandók kiadni kezükből a malomárkot; a Város képtelen anyagot és munkaerőt adni a tulajdonosoknak az elromlott gát megcsinálására. Arra is képtelen városunk vezetősége, hogy óriási befektetéssel új gátat építsen akár cölöpökből és vesszökből is, mert az illetékesek véleménye szerint ez 200—

hivatalos (állami) hadisegély kiutalásával kapcsolatos panaszokat is. Általában minden ügyet 24 órán belül elintéznék. A segélyező bizottság határozata nélkül viszont segélykiutalás nincs. A bizottság döntését azonban az érdekeltekkel a körzet illetve csoportvezetők azonnal közlik, s a kiutalt pénzösszeget a segélyre szorultak ugyancsak 24 órán belül már fel is vehetik.

Egészen rendkívüli sürgősségű esetben (pl. gyors elutazás) a kiutalás a szociális ügyosztálynál azonnal elintézhető, — természetesen az ilyen hirtelen segélyre szorulóknak igazolnia kell helyzetét.

E hét közepéig 33 rendszeres segélyezésről van tudomásunk. A Bajtársi Szolgálat lelkes és gyors munkája minden elismerést megérdemlő módon segíti azokat, akik a hazáért való áldozat-hozatal súlyos terhet hordozzák. (a)

250.000 pengőbe és rengeteg időbe kerülne.

Nem hivatalos helyen és uton viszont azt mondják, hogy 10—15.000 pengőért egy vesszögát felépíthető, s ha erre pályázatot hirdetnének, 2—3 évi garanciával azt meg is csinálná valaki.

Ténylegesen viszont a malomárok egy olyan járvány- és szunyogfészek (a kettő könnyen egy is lehet: gondoljunk a maláriára!), amelynek létezését egy egészséges közület elviselni képtelen; és minden, egy kicsit is gondolkodni tudó ember meg van arról győződve, hogy ez a tarthatatlan állapot nem mehet így tovább, hiszen soha rendkívül veszedelmes járvány nem üthette volna fel a fejét városunkban olyan könnyen, mint éppen ma.

Itt a kérdés egyfelől, — az új időknek új vezetői másfelől. Ha e helyi érdekű kérdés is megoldást talál: városunk lakossága fokozott bizalommal és szeretettel fog fordulni azok felé, akik hivatalos és bürokrata álláspontokat félretéve, a *tényleges* *szükségen* kívánnak *ténylegesen* segíteni. (s. g.)

Kedvezmények a terménybeszolgáltatásokkal kapcsolatban

Lapunk múlt számában közöltük az új termelési és beszolgáltatási rendeletet. Az előirt mennyiségek beszolgáltatási kötelezettsége azonban bizonyos esetekben mérsékelve van. A legfontosabb kedvezményeket itt közöljük.

Gyermekkedvezmény.

Ha a gazdálkodó összes beszolgáltatási kötelessége az 5000 buzaegységet nem haladja meg, a háztartásban élő minden, 1932. január 1 és 1945. június 30. napja között született gyermek után a kenyérgabona beszolgáltatási köteletségét 100, a zsirbeszolgáltatási köteletségét pedig 50 buzaegységgel kell mérsékelni. Amennyiben a gazdálkodó kenyérgabona beszolgáltatási kötelessége kevesebb lenne ebben a csoportban, mint amennyit törölni kell, akkor a különbözetet mint mérséklést a zsirbeszolgáltatási kötelességre, illetve továbbmenően a hus vagy szabadválasztású terményekre terjed ki a csökkentés. A mérséklés iránti kérelmet utólagosan — 1945. június 30-a után — hajtják végre a hatóságok.

Katonai szolgálatot teljesítők kedvezménye.

Ha a gazdálkodó összes beszolgáltatási kötelessége az 5000 buzaegységet nem haladja meg, és a gazdálkodó, vagy gazdaságában állandóan foglalkoztatott családtagja 1944. január 1 és december 31 között katonai szolgálatot teljesít, a beszolgáltatási kötelességet minden katonai szolgálatot teljesítő személy után 600 buzaegység-

gel, illetőleg a katonai szolgálat minden megkezdett hónapja után 50 buzaegységgel mérséklük. Nem mérsékelhető azonban ezen a címen azoknak beszolgáltatási kötelessége, akik sorkötelezettség alapján teljesítenek katonai szolgálatot, vagy pedig tényleges katonák. A katonai szolgálat címén való mérséklést 1944. december 31-e után hajtják végre a hatóságok.

Egyéb kedvezmények.

Kedvezményekben részesülnek még azok, akik szántóföldjüknek több, mint egyötödében a rendeletben fel nem sorolt terményeket termelnek, ha ezt megfelelő módon írásban kéri.

Ugyancsak kedvezményben részesülnek azok, akiket elemi kár: állat-elhullás, jégeső, árvíz, aszály stb. ért. A kedvezmény itt részben a kár felbecsülésével, részben az adó elengedéssel áll arányban. Ahol még nyomásos gazdálkodás folyik, ott a községi előjáróság ugyancsak kérheti a közellátási kormánybiztostól az ugarban hagyott földekhez arányított mérséklést. A részletes rendelet-utasítások különben az egyes községek előjáróságánál megtekinthetők.

Végetért, — vagy újra kezdődik!?

Igen sok embernek feltűnt városunkban, hogy a keddi, május hó 9-i hetipiacon igen sok olyan árucikk is megjelent, amelyet már hosszú hónapok óta sohasem lehetett látni piacunkon. Így például hatóságilag előirt áron lehetett a reggeli órákban kapni: sajtot, vaját, tejfölt, tojást.

Ha az okát keressük ennek a — sajnos — szokatlan jelenségnek, lehetetlen észre nem vennünk, hogy a zsidó háztartások megszűnése és a zsidó boltosok felvásárlásának hiánya idézte elő ezt a természeti túlneményt. Ugy látszik, ennek az árunak egy része a csak titokban árusított lámpacsövekért és más e félekért cserélődött el, — más része közvetlenül a zsidó háztartásokban került. Innen is látható, hogy városunknak aránylag igen csekélyszámu zsidósága (még 4% sem volt!) milyen erősen bomlasztotta falusi lakosságunkat, s mennyire hajtotta őket a »feketézésre.«

De nem foghatunk mindent a zsidóságra. Sőt éppen most dől el, hogy van-e bennünk elég erkölcsi erő az újakezdésre, — vagy az »öskeresztyén« kereskedők és vevők lassan-lassan átveszik a zsidóság szerepét, s újra eltűnik a megállapított, megvehető áru árucikk piacainkról.

Milyen jó lenne mindnyájunknak: falusiaknak és városiaknak egyaránt meglátni, hogy vagyunk és életünk ellenségeinek segít mindaz, aki — dacolva minden rendelettel és büntetései — még ma is a hivatalosan megállapított ár két-háromszorosáért adja el és veszi meg a közszükségleti árucikkeket. Bizony rajtunk áll, hogy végetér-e ez a lehetetlen helyzet, — vagy újra kezdődik minden, s most már — bűneink miatt — kiirthatatlanul.

Vármegyénk egészségi állapota

Vármegyénk tisztii főorvosának március havi jelentéséből kitűnt, hogy az olaszteleki közegészségügyi körzetben járványszerűleg lépett fel a szamárköhögés. Az azonnali védőtárasok során 450 gyermeket oltottak be a négy veszélyeztetett községből. Ujabb megbetegedés ezután nem is történt.

A vármegyében még 5 torokgyík, 14 morbilli, 3 vérhas, 12 tüdőbaj, 2 skarlát- eset fordult elő. Nagyon érezhető az orvoshiány.

Óvodák, napközi otthonok, bábák

Az óvodák márciusban a hideg időjárás miatt meglehetősen néptelenek voltak. Sürgősen szükséges a napközi otthonok munkájának beállítására, illetve megindítása már május hónapban, hogy legyen hová betenniük a dolgozó anyáknak kisdedeiket, hiszen ma asszonyainkra sokkal több munka vár, mint eddig. A napközi otthonok vezetésével a tanítónőket kívánják megbizni, s erre nézve már meg is kereste a tisztifőorvos a tanfelügyelőséget. Megfelelő anyagi fedezet van arra, hogy 60 községben napközi otthon létesítsék. A dajka-személyzet fizetését viszont fel kívánják emeltetni.

Bábatanfolyamra idén 7 növendék jelentkezett. Jelenleg 63 baba működik megyénkben, de soknak tudása nem felel meg a mai követelményeknek, így egy részüket fokozatosan kicserélik. Egy baba működési engedélyét magzatelhajtásért megvonták, őt magát elítélve.

Kiskertek segítése, egészségházak

A konyhakerti növények termelésének előmozdítására 755 csomag vetőmagot osztottak ki szegényebb családok közt. Egy csomagban négytagú család számára szükséges mennyiségű mindenféle vetőmag volt. A kerteket az egészségügyi védőnők ellenőrzik.

Uj egészségházak építése szükséges Korondon, Oroszhegyen és Szentegyházfasaluban, mert mindhárom helyen nagy a születési, csecsemő, de a halálozási arányszám is. Három új védőnő leküldéséről is szó van, akiknek egészségügyi körzete Bathlenfalva, Oroszhegy, Szentegyházfasalu, Olasztelek és Etéd lesznek.

Tanfolyamok

Székelykeresztúron zöldkereszties tanfolyam volt március hónapban. Igen sok levante leány vett részt e tanfolyamon, akik továbbképzésre is be vannak osztva.

Farkaslakán zöldkereszties népelemezési tanfolyam volt, melyben meglepően sokan: 72-en vettek részt.

Városunkban a Vöröskereszt rendezett két házbetegápolási tanfolyamot, elsősegélynyújtási tanfolyammal egybekötve. A hallgatók jó felkészültségről tettek bizonyosságot a megtartott vizsgák alkalmával.

Végül kórházunkban márciusban 283 beteget kezeltek. Meggyógyult 270, meghalt 5, a többit még áprilisban is gyógykezelték.

Versenyárgyalási hirdetés.

A szentléleki erdőbirtokossági társulat Szentléleken 1944. évi május hó 30-án d. e. 11 órakor a szentléleki község házában szabadkézből eladja a Társulat tulajdonát képező u. n. Tartód nevű erdejében levő és a csikszeredai m. kir. Erdőigazgatóság 9226—1943. sz. véghatározatával engedélyezett 1943—44. évi vágásterületén álló fenyő illetve bükk lábbon álló fatömegét.

Az eladásra kerülő erdő rész leírása a következő: terület 12 kh., kora 80—100 év, faállománya: Bükk 0. 7, Lucfenyő 0.3, sűrűsége 0.6.

Az erdőterület Székelyudvarhely állomásától 38 km-re fekszik.

Ajánlatokat csak azok tehetnek, akik a 45.500—1943. K. M. sz. rendeletben előírt feltételekkel bírnak. Ajánlattevők ajánlataikat zárt, lepecsételt borítékban tartoznak legkésőbb 1944. évi május hó 30-án 11 óráig alulírott birtokossági elnöknel beadni. Utóajánlatot a birtokosság nem fogad el.

A beérkezett ajánlatok elfogadása vagy visszautasítása tekintetében az 1935. évi IV. t. c. 177. §. 2. pontja és az árverési általános feltételek értelmében a Társulat fenntartja választási jogát.

A bánatpénz 3500 P., mely összeget fenti határidőig az erdőbirtokosság pénztárába be kell fizetni.

Az ajánlathoz csatolni kell a

45.500—1943. évi K. M. sz. rendeletben előírt részletes árverést.

Árverési és szerződési feltételek a szentléleki erdőbirtokossági elnöknel, valamint a kezelő zetelaki m. kir. erdőfelügyelőségi kirendeltségnél Székelyudvarhely a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Szentlélek, 1944. évi május hó 6-án.

Benedek Mihály
közirtokossági elnök.

Általános árverési feltételek

az oroszhegyi Közirtokosság tulajdonát képező erdő mintegy 30 k. hold területén eladás tárgyát képező bükk faállomány nyilvános zárt írásbeli árveréshez, mely árverés 1944. évi május hó 31-én d. e. 10 órakor tartatik.

1. Az árverésen résztvehetnek mindazok, akik a 45.500—1943. K. M. sz. rendeletben előírt feltételekkel bírnak, illetőleg akik a hazai törvények szerint szerződés kötésére jogosítva vannak, kik eladó birtokossággal perben nem állanak, csőd alatt — vagy facsempészetben való részesség gyanúja alatt nincsenek.

2. Az ajánlat csak írásbeli lehet.

3. Az eladás tárgyát képező mintegy 30 k. holdon levő fatömeg 15000 P. bánatpénz lefizetése mellett bocsátatik eladásra.

4. Árverezni szándékozók az ár-

verés megkezdése előtt fenti bánatpénzt 15000 pengőt készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban kötelesek letenni az oroszhegyi közirtokosság pénztárába.

A készpénzben letett és visszatartott bánatpénz után a birtokosság kamatot nem fizet.

A versenyzők az árverés megkezdése előtt kötelesek ezen általános árverési feltételeket és a hozzá tartozó szerződési feltételeket, melyek alapján a végérvényesen elfogadott ajánlat tulajdonosává a szerződés megkötendő lesz, sajátkezűleg aláírni.

5. Az árverés megkezdése előtt is nyújthatók be zárt írásbeli ajánlatok, melyeknek szintén tartalmazniuk kell a bánatpénzt. A zárt írásbeli ajánlatok ivenként 10 P-ös bélyeggel láthatók el és azokba ki kell tenni, hogy az ajánlattevő az »Általános árverési feltételeket« és a »Szerződési feltételeket« ismeri és azoknak magát alá veti, továbbá meg kell nevezni az ajánlat tárgyát, úgy számjegyekkel, mint betűkkel ki kell írni azt az összeget, melyet ajánlattevő a vételár fejében felajánl.

6. Az árverési és szerződési feltételektől eltérő kikötéseket tartalmazó vagy kellő bánatpénzzel el nem látott írásbeli ajánlatokat a birtokosság figyelembe nem vesz. Utóajánlatot pedig egyáltalán nem fogad el a birtokosság.

7. A tett ajánlat kötelező és ajánlattevőre szerződés erejére bír.

Oroszhegy, 1944. évi május 10.

Ambrus György s. k.
birtokossági elnök.

M Á V A U T M E N E T R E N D.

Érvényes 1944. április 25-től.

A MÁVAUT IV. 25-től a fokozódó gumihány és üzemanyaghiány miatt a menetrend változást kénytelen életbeléptetni.

Szászrégen—Székelyudvarhely^{ről}

11	13	23	5	27	29	Állomások	20	14	4	16	18
—	—	c	15:05,	18:30,	19:00,	i. Szászrégen p. u.	é. 7:25,	—	17:50,	—	—
—	—	—	15:41,	19:06,	19:36,	é. Alsóbölkény	i. 6:50,	—	17:15,	—	—
—	—	—	16:25,	19:50,	20:20,	é. Nyáradremete	i. 6:03,	—	16:30,	—	—
—	—	—	—	20:29,	—	é. Szováta szöv.	i. —	—	15:51,	—	—
—	—	—	—	20:35,	—	é. Szováta fürdő	é. —	—	15:33,	—	—
7:20,	—	17	20:52,	—	—	i. Szováta szöv.	é. —	—	15:27,	—	20:30
7:40,	9:35,	17:40,	21:10,	—	—	i. Parajd p. u.	é. —	12:30,	15:10,	17:20,	20:10
8:15,	10:09,	18:15,	21:44,	—	—	i. Korond	i. —	11:59,	14:39,	16:49,	19:39
9:30,	11:20,	19:30,	22:55,	—	—	é. Szudvarhely m. j. ir.	i. —	10:40,	13:20,	15:30,	18:20

c = csak csütörtökön, d = csak kedden, szerdán, pénteken, szombaton és vasárnap, e = csak hétfőn és csütörtökön.

Csikszereda—Székelyudvarhely

11	3	17	5	7	Állomások	2	12	4	16	8	18
—	7:50,	—	15:45,	22:00	i. Csikszereda p. u.	é. 7:15,	—	15:00,	—	21:15,	—
—	8:33,	—	16:28,	22:43	i. Tolvajostető	i. 6:35,	—	14:20,	—	20:35,	—
—	9:03,	—	16:58,	23:13	é. Szentegyházfasalu	i. 6:00,	d	13:45,	—	20:00,	—
6:15,	9:08,	14:50,	17:03,	23:18	i. Szentegyházfasalu	é. 5:55,	8:55,	13:40,	14:40,	19:55,	20:55
7:25,	10:15,	16:00,	18:10,	0:25	é. Sz.-Udvarhely m. j. ir.	i. 4:45,	7:45,	12:30,	13:30,	18:45,	19:45

d = csak kedden.

Csikszereda—Kászonaltiz

2	12	16	6	Állomások	1	11	3	13
7:45,	10:00,	16:30,	16:30	i. Csikszereda p. u.	é. 7:10,	7:10,	14:50,	14:50
8:38,	10:53,	17:23,	17:23	é. Csikszentmárton	é. 6:27,	6:27,	14:07,	14:07
—	11:10,	17:40,	—	é. Csikszentgyörgy	i. —	6:10,	—	13:50
—	—	18:05,	—	é. Csikménaság	i. —	5:45,	—	—
8:55,	—	—	17:40	é. Kozmás	i. 6:10,	—	13:50	—
10:05,	—	—	18:50	é. Kászonaltiz	i. 5:00,	—	12:40	—

Vasárnap és ünnepnap a forgalom szünetel.

Székelyudvarhely—Zetelaka

26	28	Állomások	21	25
14:00,	19:15	i. Székelyudvarhely m. j. ir.	é. 7:25,	15:20
14:35,	19:50	é. Zetelaka	i. 6:50,	14:45

Vasárnap és ünnepnap a forgalom szünetel.

HIREK

Örök magyar sorsban

Földbe mélyen szánt az ekém,
Huzza azt négy tarka tehén.
Kis lánykám a bajt megosztva,
A négy tarkát hajtogatja.
Mert egy bátyja katona már,
Leventére más kettő jár. —
Fiukra várt más feladat
S így az ostor lányra maradt.

Tovább ballag a négy tehén:
Kislányomat figyelem én.
Mily férfias akarátja:
Kis ostorát pattogatja.
Akár mintha fiu lenne —
Hi-ne... csá-ne!... hajlja egyre.
— Lányba' is van vasakarát:
S így a munka el nem akad. —

Tovább ballag a négy tehén:
Forró napfény ömlék élém.
Nő a szántás többről-többré,
Rácsurog az arcom gyöngyé.
S míg a fiuk erre, arra
A hazáért állnak rajba',
Addig itt az apa s lánya
A magyar rög katonája!...

IZSÁK DOMOKOS

— **Konfirmáció.** A székelyudvarhelyi református és unitárius templomban folyó hó 18-án (áldozócsütörtök) d. e. 10 órakor konfirmáció lesz.

— **Kitüntetett igazgató tanító.** Az ifjuság honvédelmi nevelésének és testnevelésének országos vezetője **Borbáth Lajos** székelyudvarhelyi népiskolai igazgató, körzeti iskolafelügyelőnek — a levanteképzés és nevelés érdekében kifejtett érdemeinek elismeréséül — az I. osztályú Levente Diszjelvényt adományozta.

— **Uj vitézi várományosok.** Az Országos Vitézi Szék Udvarhely vármegyéből ujabban a következő vitézi várományosokat vette fel a Vitézi Rendbe: ifj. Tolvaly Tibor karpaszományos őrmester Székelykeresztur, ifj. Benedek Dénes honvéd Gyepes, ifj. Bóth József földműves Szentegyházfalva, Császár Dénes honvéd Zetelaka, Feleki János földműves Nagyalambfalva, György István földműves Kápolnásfalu, Joó Béla tanuló Bágy, ifj. Mihály József honvéd Lövete, ifj. Sipos Ferenc honvéd Nagysolymos, Szaniszló Dénes földműves Nagyalambfalva és ifj. Vass Árpád tanuló Firtosmartonos.

— **Sebesült katonák részére.** A Bajtársi Szolgálatnál kapcsolatosan buzgó és fáradhatatlan iparosasszonyaink a következő adományokat gyűjtötték sebesült katonáink részére: 460 kg. keksz, 290 kg. liszt, 1305 drb. tojást, 6.45 kg. vaj, 6.60 kg. margarint, 18.62 kg. cukrot, 5 kg. mézet, 5 liter tejet és 218 pengő készpénzt. Ezenkívül kaptak 1 liter rumot, 6 csomag dohányt és 1 üveg lekvárt. Az önzetlen adakozóknak ezúton is hálás szívvel köszönik meg az adományokat.

— **JÖN A MESEAUTÓ.** Az EMKE filmvetítő autója hétfőn vármegyénkbe érkezik. Felsősófalvától kezdve járja végig megyénket a kitűnő magyar filmeket (Földindulás, András stb.) vetítő szerelvény. A bemutatót alkalmi előadók beszédei kísérik. Széleskörű érdeklődésre számíthatunk.

— **Színészeink bucsuja.** Thuróczy Gyula színtársulata 12 én, pénteken este tartotta bucsu előadását. Sajnos helyszüke miatt nem tudtuk most méltatni színészeink teljesítményét.

— **Anyakönyvi hírek. Születések** V. 1-től V. 9 ig: Jakab József László, Fejér Kommerth Ferenc, Kelemen Károly, Seres András József, Orbán Erzsébet, Balási Mária Ilona. **Házasságkötés:** (V. 9.) Cseresznyés Ferenc — Baki Erzsébet. **Halálozások** III 1-től IV. 9 ig: Katona Imréné Pál Rozália (76 éves), Ilyés Alajosné Dénes Juliánna (66), Verestói Lajosné Felméry Emma (33), Fülely Dénesné Izsák Erzsébet (56), ifj. Kovács Ferenc (38), Illyés Simon (42), Macskási Dénes (87), özv. Bodrogi Dénesné Schun Juliánna (68), Miklós Ilona (30), Fehér István (64), özv. Kertész Albertné Kercsó Mária (57), Fancsali Lászlóné Sebestyén Anna (37), Sófalvi Sándor (15 hónapos), Ilyés Albert (62 éves), özv. Kónya Gyuláné Kónya Amália (69), Barabás Domokos (53), Fabró Károly (61), özv. Zsombori Mihályné Kelemen Mária (84), özv. Biró Antalné Molnár Juliánna (83), Major Ignác (23), Elek Erzsébet (20), Nagy Gergely (38), Lukács Zoltán (2 hónapos), Györffi Gáborné Gergely Erzsébet (47 éves), Ollé Mária (9 hónapos), Albert Gyula (5 hónapos), Ábrahám Lajos (79 éves), Némethy Imréné Orbán Zsuzsanna (70), Metz József (67), özv. Bálint Sándorné Péter Borbála (75), Barabás Julia (59), Szilágyi Gergelyné Incze Zsuzsanna (69). A menekültek közül városunkban halt meg: Wagner Augustin (74 éves), Schwarz Krisztián (73), Kraft Antal (56), Epp Márton (73), Kapp Jákob (23), Feller Agathe (37 napos), Ebertz Regina (33 napos), Weiser Ottó (6 hónapos), Wolf Antal (2 hónapos).

— **Felszólítás.** A Polgári Önképző Egylet felhívja úgy a temetkezési, mint az önképzőköri hátrálékos tagok figyelmét, hogy tagsági díjaikat fizessék be pontosan, mert ellenkező esetben kénytelen lesz a vezetőség a legújabb alapszabály rendelkezését alkalmazni: hogy aki három halálesettel hátrálékba van, azt minden további felszólítás nélkül, az eddig befizetett tagdíjainak és minden jogainak elvesztése mellett törli a tagok sorából. Gondolja meg minden tag, hogy az egyesület csak akkor tehet eleget a tagokkal szemben vállalt kötelezettségének, ha a tagok is komoly kötelezettségüknek tartják a pontos fizetést. — Továbbá értesítjük tagjainkat, hogy ezután a pénztárnok minden vasárnap reggel 9 órától déli 1 óráig befizetési napot tart a polgári kör könyvtárszobájában, ahol legkönyebben intézhetik el a tagok a befizetéseket annál is inkább, mert ezután a pénzbeszéd csak egyszer fogja a nyugtát a házhoz kivinni.

— **Nincs lámpacső.** Lapunk is irt egyik régebbi számában arról, milyen titokzatos módon tűnt el a piacról minden lámpaüveg. A falu világítási lehetőségeit ez a helyzet rendkívül nehézzé tette. Most azonban mindenfelől halljuk, hogy milyen hatalmas mennyiségű lámpacsőt tartottak raktárunkban eldugva a zsidó boltosok, akiknek kirakatában nagy betűkkel állt a felírás: Lámpacső nincs! Így városunk egyik zsidó üvegesboltjában 1066 lámpacsövet találtak a leltározók, míg egy másik kis szatócsbolt lámpacső-készlete 150-en felül volt.

— **Két próbarendőr hősiessége.** F. hó 3 ára virradólag hatalmas tűz támadt városunkban. Az Alsó Csere utcában gyult ki a 6 os számú ház, Botár pékmester háza. A tűz e rendkívül tűzveszélyes s szinte egészen víz nélküli helyen hamar a szomszéd házakra is terjedt. A tűzoltóság csak elkésve tudott vízhez jutni, s így súlyosan megrongálódott özv. Bencze Jánosné és Ötvös Béla háza is. A tüzes eset keletkezésének okát megállapítani akaró vizsgálat még folyik. — Dicséretreméltó módon viselkedett a tűzveszély alkalmával az államrendőrség két próbarendőre: **Kiss Emil** és **Fazakas Domokos**. Bár nem voltak szolgálatban, mégis legelsőnek érkeztek a tűz színhelyére s derekasan hozzáálltak a mentéshez. Az égő gerendák egymás után omlottak le s a lángok felcsaptak Botár János házából. A két rendőr halálmegvető bátorsággal vetette magát a tüzes zsaránok közé, s biztos helyre hurcolta a még megmenthető holmit. Botár Béla és felesége kis gyermekével sokat köszönhet a két bátorlelkű rendőrnek. Amikor ily nemes példáját látjuk az önfeláldozásnak, magyar hittel nézünk a szebb jövő felé.

— **Felhívás a tűzharcosokhoz.** A székelyudvarhelyi Tűzharcos Szövetség felhívja a tűzharcos bajtársakat, hogy igazolványaik megújítása végett jelenjenek meg könyveikkel Szent Ferenc-utca 5 sz. alatt, a hadirokkant irodában. Ugy az elmaradt, mint az 1944. évi tagdíjak rendezendők, mert az igazolványok és jelvények csakis így bírnak jogérvénnyel. Jelentkezés kedden és vasárnap d. e. 11-től d. u. 1 óráig. Az új tagok ugyanitt megkapják igazolványaikat. *Vezetőség.*

— **A Székelyföld vasúti közlekedése.** Az utóbbi időkben szükségessé vált vonatkorlátozások következtében a régi menetrendek érvénye megszűnt. Az új autóbussz (Mávaut)-menetrendet lapunk jelen számában teljes részletességében megkapják olvasóink. A vasutközlekedés pedig jelenleg Budapest felé ez: Sepsiszentgyörgyről egyetlenegy vonat indul Budapest felé. Ez a vonat déli 108 órakor (13.08) indul Szentgyörgyről. Dédára ér este 8.18-kor (20.18), innen továbbindul 9.14-kor (21.14). Désre ér éjjel 1.51-kor, Kolozsvárra reggel 7.14-kor. Koiozsvárról délután 4 órakor indul tovább, Nagyváradon van éjjel után 0.08 órakor, Budapesten pedig az indulástól számított harmadik napon délelőtt 10.25 órakor. — Ha Székelyudvarhelyről Csikszereván át akar valaki Budapestre utazni, annak a déli 1/2 1-kor induló autóbusszal kell elindulnia, s így Csikszereván beéri 3.27-kor (15.27) a Pest felé menő vonatot. Viszont a Szászrégen felé menők déli 1.20-kor kell, hogy elinduljanak a vonat elérésére. — Marosvásárhelyre Székelyudvarhelyről 11.55 órakor délelőtt kell Keresztur felé vonaton elindulni, hogy az ember délután 4.35-kor (16.35) Marosvásárhelyen lehessen. Innen is azonnali csatlakozást kaphat a pesti vonathoz. — Végül városunkból Sepsiszentgyörgyre Csikszereván át úgy mehetünk, hogy elindulunk az este 3/4 7-kor (18.45) induló autóbusszal, Csikszereván felülünk a 9.40-kor (21.40) beérő vonatra és éjjel 11.50-kor (23.50) Sepsiszentgyörgyre érünk, — ha ugyan nincs vonat-késés valahol.

— **Internálótáborba a rémhírterjesztőkkel!** Az utóbbi idők súlyos eseményei következtében a Székelyföld katonai fennhatóság alá tartozó területté vált. Ilyen esetben a legszigorubb módon, azonnali eljárást indítanak minden rémhírterjesztő ellen. Csodálatos, hogy még ma is, mikor a fenyegető orosz veszedelmet honvédeink vitézsége messzire visszavetette, s a nagy szovjet-roham minden ponton megállt és megtört: akadnak egyesek, akik kedvüket lelik az ostoba és felelőtlen rémhírterjesztésben. Az ilyenek szerencsére hamarosan az internálótáborban elmélkedhetnek arról, hogy vajjon érdemes volt e jólétszükségük fitogtatása végett rohamot intézniük a belső front ellen. Több közismert rémhírterjesztőt szállítottak már az öt megillető helyre megyénk területéről is. Reméljük, hogy hamarosan mind odajutnak, s mi zavartalanul értesülhetünk csapataink diadalmas harcairól.

* **Köszönetnyilvánítás.** Ezúton is hálás köszönetemet nyilvánítom mindazoknak, akik drága jó feleségem és édesanyám elhunytá alkalmából részvétükkel fájdalomukat igyekeztek enyhíteni. *Katona Imre és családja.*

— **Vöröskeresztes perselyek.** A legutóbbi városi vöröskereszt-intézőbizottsági gyűlés azt a határozatot hozta, hogy sebesült honvédeink cigarettával való ellátása érdekében városunk egyes üzleteiben és cukrászdáiban vöröskeresztes perselyeket helyez el. A perselyek felírása: »Egy-egy cigarettát kér a Vöröskereszt a sebesült honvédek részére!« A perselyek kihelyezése már megtörtént, és a gyűjtés már megindult. Kérjük városunk közönségét a nemes célra való adakozásra.

— **Levente játékvezetői tanfolyam.** A Levente Játékvezetők Testületének Budapest székesfővárosi kerülete május 23-i kezdettel egy hónapon keresztül tartó levente játékvezetői tanfolyamot rendez. A tanfolyamra jelentkezők szándékukat jelentsék be a Levente Játékvezetők Testületének, Budapest székesfővárosi kerület, Budapest I., Krisztina krt. 155. II. 2. címre.

* **A tavaszi nagyszerű szépirodalmi könyvujdonságok megérkeztek és kaphatók a Könyvayomda könyvesboltjában.**

— **Hősi halottak hozzátartozóinak családi házakat építenek a miskolci levanték.** A miskolci kiegészítő kerületi levanteparancsnoksághoz tartozó járási és városi levanteparancsnokságok levantei között mozgalmi indult, hogy a hősi halottak hozzátartozóinak családi házakat ajándékozzanak. A levanték ötlete megmozgatta Miskolc messzi környékének közönségét, és a gyűjtésre igen szép összegű adományok érkeztek. Eddig a gyűjtés eredménye 67.345 pengő és 13 fillér. A levanték országos parancsnoka a nemes és áldozatos munkáért dicséretét fejezte ki a gyűjtésben résztvevő levantéknek és lelkes munkájukat példaképpen állította az egész ország levantei elé. Remélhetőleg idővel sok ilyen családi ház fog épülni, melyek nemcsak a hősi halottak dicső emlékét fogják megőrizni, hanem a levanteintézmény megbecsülését is nagyban emelni fogja.

x **Bélyeggyűjteményeket,** régi magyar bélyegeket magas áron vesznek. Cím a kiadóhivatalban.

Az ipartestület hírei

Az Ipartestületek Országos Központja felhívta az összes Ipartestületet, hogy a bombakárosult iparosok műhelyeinek, lakásainak helyreállítására területenként gyűjtést indítsanak és ezt az összeget az IPOK nak küldjék be.

A gyűjtés célja, hogy az ország különböző területén levő bombakárosult iparosokat — az állami segélyezésen kívül — az össziparosság adományából is segítse.

Ezen mozgalomhoz csatlakozott az ország iparossága, így mi sem maradhatunk ki ebből, mert nem tudjuk, mikor érhet a csapás minket is.

Ezért felhívja az Ipartestület tagjainak figyelmét erre a mozgalomra és kéri, hogy a szakosztályi elnökök által irányított gyűjtést támogassa, és minden önálló iparos a maga tehetése szerint adakozzon.

Ipari továbbképző, ipari közigazgatási és mestervizsgára előkészítő tanfolyamra hívjuk fel iparos olvasóink figyelmét.

A továbbképző tanfolyamok részvételi díja 20 pengő, tartama 123 óra. Mestervizsgára előkészítő tanfolyam díja 25 pengő, tartama 60 óra. Mindkét tanfolyamra jelentkezhetnek helybeli és vidéki önálló iparosok és olyan segédek, akiknek a mestervizsga letételéhez meg van a kellő segédi szakbavágó gyakorlata.

Jelentkezni lehet Szabó Gyula ipt. jegyzőnél (Ipartestület), aki ide vonatkozóan bővebb felvilágosítást ad.

A szaktanfolyamok hallgatását igen ajánljuk iparostársainknak.

520/1943. vght. szám.

Árverési hirdetés.

Dr. Kovács László ügyvéd által képviselt Erdélyrészi Hangya Közp. javára 244 P. 16 fill. tőke és több követelés és járulékaik erejéig, amennyiben a követelésre időközben részletfizetés történt, annak beszámításával, a mvásárhelyi kir. jbiróság 1943. évi 5443. sz. végzésével elrendelt kielégítési végrehajtás folytán végrehajtást szenvedőtől 1943. évi szept. hó 22 én lefoglalt 2000 pengőre becsült ingóságokra az oklándi kir. jbiróság Pk. 1602/943. sz. végzésével az árverés elrendeltetvén, annak az 1908. évi XLI. t. c. 20. § a alapján a következő megnevezett: Dr. Kovács László ügyvéd által képviselt Erdélyrészi Hangya Közp. javára 244 P. 16 fill. s jár., továbbá a foglalási jkönyvből ki nem tűnő más foglaltatók javára is az árverés megtartását elrendelem, de csak arra az esetre, ha kielégítési joguk ma is fennáll és ha ellenük halasztó hatályú igénykereset folyamatban nincs, — végrehajtást szenvedő lakásán: H. Jánosfalván leendő megtartására határidőül 1944. évi május hó 16. napjának délután 15.30 órája tüzetik ki, amikor a bíróság lefoglalt egy Ford személyi autó s egyéb ingóságokat a legtöbbet ígérőnek, de legalább a becsár 2/3 ad részéért, készpénzfizetés mellett el fogom adni még akkor is, ha a bejelentő fél a helyszínen nem jelenne meg, ha csak ellenkező kívánságot írásban nem nyilvánít.

Sz. udvarhely, 1944. április 24.

Deák

kir. bírósági végrehajtó.

Tudnivalók a gyújtóbombák okozta égési sérülésekről

Foszfor a bőrön és ruhán

A hátszágót támadó ellenséges repülőgépekről ledobott gyújtóbombák nagy százaléka foszfortartalmu gyújtóanyagokból áll. Ha a foszfortartalmu ragacsos anyag a ruházatra kerül, meggyújtja azt. A bőrre freccsenő gyújtóanyag tovább ég és sérülést idéz elő. Az égő foszfornek egy kis része megolvadva beivódik a bőrbe és itt égése lassan folytatódik. Foszforsérülés alkalmával a hőhatás következtében létrejövő égés és a keletkezett foszforsav eldördítte vegyes sérüléssel van tehát dolgunk.

Védekezés

A sérülések elkerülésére az alábbiakat kell szem előtt tartani: A ház légóltalmi őrségének nőtagjai és az óvóhelyen tartózkodók is lehetőleg semmi műselymet vagy pamutot tartalmazó ruhát ne viseljenek. Ezek a ruhadarabok ugyanis igen gyúlékonyak és hevesen égnek. Fejünket nedves kendővel — de ne műselyem kendővel! — kössék be. A lobogó, be nem kötött női haj nagyon könnyen meggyullad. Bőr- vagy fatalpu cipőt használjunk. A tűzoltóórség tagjai munka közben lehetőleg vastag bőrkésztyűt viseljenek. Különös gondot kell fordítani a szem védelmére és ezért autószemüveget, hőszemüveget viseljenek az őrség tagjai.

Sok vizet!

A szemüveg védelmet nyújt a szétfreccsenő foszfor ellen, mely ha a szembe jut, legtöbbször megvakulást idéz elő. Abban az esetben, ha az égő épület összeomlással fenyeget, az óvóhelyen tartózkodóknak el kell menekülniük, mivel a törmelék a kijáratot eltorlaszolja és az óvóhely földemjére rázuhanó izzó törmelék annyira átfűtheti az óvóhely falait, hogy az ott tartózkodás lehetetlen, illetve az óvóhelyen rekedtek elpusztulnak. Ily esethez számolva, szükséges, hogy az óvóhelyen elegendő viz legyen és a lakók mindegyike egy-egy takarót vigyen magával. Veszély esetén a takarót meg kell nedvesíteni és abba beburkolozva kell az égő házrészben és utcán keresztül menekülni. A füst, a sugárzó hő, valamint a lángok ellen az arcot és légutakat éppen úgy kell védeni, mint tűzoltásnál.

A mentés

Az önvédelem cselekvő tagjai abba a helyzetbe kerülhetnek, hogy égő helységekből rekedt egyéneket vagy égő

— **Adomány nyugtázása.** Ritz Sándor kelmefestő a Vöröskereszt céljaira 100 pengőt, a bombakárosultak felsegélyezésére 100 pengőt, egy hadbavonult családjának felsegélyezésére 100 pengőt adományozott. Az adományt rendezetése helyére juttattuk.

— **Film a Székelyföldről.** Az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal a Székelyföldről diapositiv filmet készít. Anyaga felőleli Erdély táji szépségeinek gyűjteményét éppugy, mint a városok nevezetességeit és a Székelyföld etnográfiai értékeit.

ruházatu személyeket kell megmenteniük. A mentésre induló vízbe mártott és harmonikaszerűleg összehajtott takarót vigyen magával. Az égő helyiségben mélyen lehajolva, a sűrű füstöt lehetőleg elkerülve közelítsük meg a szerencsétlenüljártat. Az égő ruhájú egyént burkoljuk vizes takaróba és lehetőleg fejfelé előre tartva vigyük friss levegőre. Az égési sérülést szenvedett vagy füstgáztól mérgezett egyént friss levegőn fektessük lehetőleg hordágyra, és tüztől perzselt ruhájától szabadítsuk meg. Ezt különös körültekintéssel végezzük. Ugyanis azokon a helyeken, ahol a tűz erősebben érte a testet, a ruha az égett, felhólyagzott bőrhöz hozzátapad. Ha innen letépjük a ruhát, nagy fájdalmat okozunk a sérülteknek és sérülését is súlyosabbá tesszük.

Ha a ruhára vagy bőrre égő foszfortartalmu gyújtóanyag került, az elsősegélynyújtó legelső feladata a foszfortól meggyulladt ruhát levetni, illetve a bőrön égő gyújtóanyagot eltávolítani. A sebben lévő foszfordarabok hatás talánítására a gázsebcsomagban lévő klórpunderből készült pépet használhatjuk fel. Minden esetben, mikor az égést nem a bőrre vagy a ruházatra került foszfor okozta, az elsősegélynyújtó vazelinos fedőkötéssel lássa el a sebet.

A füstgázoktól, szénigáztól ájult vagy rosszul levő egyént vigyük friss levegőre, fektessük le és az ismert élesztési eljárásokkal igyekezzünk magához téríteni, illetve állapotát javítani. Súlyos szénigázmérgezésnél, ha egyáltalán nem, vagy csak igen gyengén lélegzik a sérült, mesterséges lélegeztetést kell kezdenünk.

Életmentő elővigyázat

Az elmondottakban rövid áttekintést adtunk a légi hadviselés egyik veszélyes támadóeszköze, a gyújtóbombák okozta sérülések megelőzéséről, a sérültek mentésénél követendő rendszabályokról és ismertettük az elsősegélynyújtó teendőit, megtörtént sérülés esetén. Megállapíthatjuk, hogy kellő elővigyázattal a sérülések számát már eleve lényegesen csökkenteni lehet. Alapos kiképzéssel és körültekintő munkával megakadályozhatjuk nagyobb szerencsétlenségek bekövetkezését. Végül pedig helyes elsősegélynyújtással szerencsétlenül járt embertársaink fájdalmát, szenvedését enyhíthetjük, illetve sérülésének súlyosabbá válását kellő időben való beavatkozással megakadályozhatjuk. Tehát az önvédelemnek kellő felkészültsége e téren is nagy szolgálatot tesz a köznek.

— **A típus-áru árának kivágása.** A Hirsch-féle ruhásboltban leltározás közben sok olyan szövetet találtak, amelyből a típus áru megállapított árával ki volt vágva. A leltározók felhárborodva látták ezt az eljárást, amelyet tipikus zsidó csalásnak bélyegeztek. Vajjon tényleg tiszta-e »őskereszt« kereskedőink keze az ilyen »zsidó csalástól«? Reméljük, hogy igen.

Szerkesztői üzenetek

Sz. L. — Irodalmi kritikuskunk távolléte miatt beküldött versfüzetét csak később ismertethetjük.

— **Zsidóvagyonok hiénál.** Többfelől halljuk, hogy városunkban is — többnyire módos, gazdag emberek — nagyértékű közszükségleti cikkeket rejtettek el a zsidó vagyonból. Másfelől arról értesülünk, hogy sokan azt várják, hogy pénz nélkül, vagy igen csekély ellenszolgáltatásért ők fognak beleülni a zsidó boltokba, lakásokba, és szabadon rendelkezhetnek az állam tulajdonát képező vagyontárgyakkal. Ha undorító volt a zsidóság vagyonéhsége: még sokkal visszataszítóbb a magukról megfélemlített embereknek ez a hiéna-vágya. Jó lenne, ha az egészséges magyar társadalom mielőbb kivetné magából azokat, akik hozzáértés és munka nélkül szeretnének vagyont harácsolni maguknak a mai időkben. Reméljük, hogy lapunk hasábjain is leleplezhetjük majd azokat, akik ilyen, nem csak magyar emberhez, de egyáltalán emberhez nem méltó módon akarnak meghizni a másén.

— **Ismét lehet csomagot feladni.** Hétfőtől, május hó 8 tól ismét lehet postacsomagokat feladni. A postának jogában áll a gyanusnak mutató csomagokat felvétel előtt megvizsgálni, s ha azokban korlátozás alá eső cikkek vannak, a felvételt visszautasítani.

— **Cigányok és csavargók alkonya.** Városunk illetékes hatósága a zsidóság kérdésének rendezésével együtt a kóborló (különösen az igen veszélyes szönyegárús) cigányok és csavargók, dologidőben kocsmákban talált személyek összegyűjtését is megkezdte. Az összeszedett elemeket munkatáborokba gyűjtik.

— **Ujpesti gyárak a bombakárosultakért.** Nyolc nagy ujpesti gyár bejelentette, hogy saját esetleges bombakárosult munkásainak segélyezésére a hajléktalanná vált munkásoknak délelőti és este egy-egy tál meleg ételt ad. Az ujpesti gyárak 6000 károsult segélyezését is készek vállalni. — Az Ujpesti Városi Segítőbizottság ugyanakkor a nélkülözhető élelmiszereket szedte össze s tároltatta esetleg bekövetkező támadások esetére.

— **Kalotaszeg fejlesztése.** Észak-erdély egyik legszebb részének, a Kalotaszegnek fejlesztése érdekében a belügyminiszterium több munkát anyagi fedezetét biztosította. Így Körösfő, Jegenye, Kalotánadas és Sárvár villanyhoz fog jutni. Körösfő község főutcájának állandó burkolattal való ellátása céljából 65.000 pengő állami segélyt utalt ki a belügyminiszterium. Később Bánffy-hunyad—Magyarbika—Farnas között is kiépítik a bekötő utat.

— **Hazánk magaslati gyógyhelyei.** A magaslati gyógyhelyek jelentősége az orvostudomány szempontjából az utóbbi időkben egyre fokozódott. Hazánkban, a mai Magyarországnak, 17 ilyen magasfekvésű gyógyhelyét ismerjük, és pedig a következőket: Hargita-fürdő 1350 m., Kékesszálló 1000 m., Gyilkostó 980, Galyatető 940, Borszék-fürdő 880, Maroshévízi Bánffy-fürdő 800, Homoród-fürdő 756, Radnaborberek-fürdő 710, Mátraháza 650, Tusnádfürdő 650, Előpatak-fürdő 624, Kovászna 568, Málnásfürdő 566, Uzsok 561, Tiszaborkút 535, Szováta-fürdő 520, Volóc 500, Svábhegy 500 m. A felsoroltak között Tiszaborkút és Uzsok vize ugyan ásványtartalmu, de kezdetleges fürdője miatt és 535, 561 m. magas fekvése miatt inkább megiegyő csöndjével, jó levegőjével és magaslati éghajlatával gyógyít.